

Samrådsredogörelse och granskningsutlåtande Vattentjänstplan

1 Hur har samråd och granskning bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade att godkänna vattentjänstplan för samråd den 6 mars 2024. En kungörelse om samråd har publicerats i lokaltidningen Nya Lidköpings-tidningen. Samrådshandlingarna har funnits tillgängliga via kommunens hemsida. Information om samrådet har skickats speciellt till Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Trafikverket, Vara, Götene, Skara och Grästorps kommuner, Vänerrådet samt Vänerns vattenvårdsförbund. Vidare har det sänds brev till samtliga va-föreningar inom kommunen (drygt 140 st) samt till de som är ägare/delägare till en fastighet som är belägen i ett av de områden som i förslaget till Vattentjänstplan kan komma att utredas vidare med avseende på vatten- och avloppsfrågor. I planen benämns dessa områden utbyggnadområden.

Samrådstiden varade från 20 mars fram till och med den 22 april 2024. Något samrådsmöte har inte hållits. Efter gjorda revideringar gjordes en granskningsutställning mellan perioden 24 juni till och med 15 augusti 2024. Information skickades ut till berörda myndigheter, föreningar som tidigare haft synpunkter samt anslogs på kommunens anslagstavla och webbsida.

2 Inkomna yttranden under samrådsskedet

Nedan redogörs för innehållet i de inkomna yttrandena sammanfattningsvis. Frågor som lyfts i yttrandena och som berör sakfrågor som endast är angelägna för den enskilda föreningen bemöts inte här utan får hanteras i särskild ordning. Yttrandena i sin helhet finns i bilagorna. Under rubriken kommentar redovisas

kommunen och Lidköping miljö och teknik (nedan förkortat till kommunen) svar på frågorna samt huruvida de föranleder någon ändring eller förtydligande av planen. Namn anges inte i yttrandena.

2.1 Länsstyrelsen

Bil. 1

Länsstyrelsens yttrande kan sammanfattas i följande punkter

- Länsstyrelsen har inga invändningar mot kommunens bedömning med avseende på att planen inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan
- Samrådet har genomförts på ett tillräckligt sätt
- Tidplan för va-utbyggnadsområden saknas i vattentjänstplanen.

Vad Länsstyrelsen kan utläsa finns inga områden som kommunen bedömer som 6§-områden och det har heller inte gjorts en bedömning av områden där kommunen anser att va kan lösas med enskilda gemensamhetsanläggningar.

- Det finns väldigt många enskilda avloppslösningar inom kommunen med cirka 140 föreningar och motsvarande som är anslutna till vatten- och/eller spillvattennätet utanför verksamhetsområdena. Länsstyrelsen vill upplysa om att även om områdena är anslutna till kommunalt va kan det finnas ett behov av att göra verksamhetsområde för ledningsnätet till fastigheterna. Det kan också finnas behov av att utöka verksamhetsområden där nyexploatering av bostäder sker i anslutning till områdena, men där inte tillgång till va-tjänster finns. Det framgår inte i planen hur sådana områden hanteras.

Kommentar

Det saknas idag tillräckliga underlag för att säkert kunna peka ut framtida verksamhetsområden, s.k. 6§-områden. De områden som i planen benämns Va-utbyggnadsområden kommer att utredas vidare i syfte att se om hela eller delar av områdena lämpligtvis görs om till verksamhetsområden. I områden som bedömts vara va-utbyggnadsområde föreslås det att en noggrannare analys av områdets framtida va-försörjning och ett eventuellt inrättande av verksamhetsområde bör göras i samband med det planerade detaljplanarbeten som pågår inom eller i anslutning till respektive områdena. En tidplan i Vattentjänstplanen bedöms därav inte aktuellt att ange eftersom arbetet följer tidsramar för detaljplanerna.

Enskilda gemensamhetslösningar förekommer i mycket liten utsträckning inom kommunen och intresset för denna typ av lösning torde vara mycket begränsat. Det finns därför inget motiv till att peka ut särskilda områden för detta i planen. Uppstår frågan kommer den enskilda anläggningen naturligtvis att prövas på sedvanligt sätt.

- I vattentjänstplanen saknas en beskrivning av hur kommunen säkerställer en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning i framtida händelse av kris i vattenförsörjningen. Detta behöver däremot inte anges detaljerat i vattentjänstplanen.

Kommentar

Nödsvattenplanering och annan beredskapsplanering kopplat till vatten och avlopp är av stor vikt för kommunen. Planeringen som ofta kräver kommunövergripande samarbeten kommer fortsatt hanteras i annan dokumentation via kommunens säkerhetssamordnare. .

- Är tillgången till dricksvatten för nuvarande och framtida bebyggelse känd i hela kommunen

Kommentar

Tillgången på dricksvatten redogörs i planen och är generellt sett god. Som anges kan det finnas områden med utmaningar utifrån ledningsnätets kapacitet. Kommunen arbetar kontinuerligt med att göra förbättringar av befintligt nät samt förstärka ledningsnätets kapacitet sett till tillkommande områden. I LIMTAB:s 10-åriga investeringsplan finns det mer detaljerad information.

- I bilagan till planen framgår det vad som bör ingå i avtalen med de va-föreningar som är anslutna till vatten- och/eller spillvattennätet utanför verksamhetsområdena. Det ställs bland annat krav på nätets skick, dimensionering, pumpstationer, bräddningar med mera. Hur ser tillsynsmyndigheten på att det är så många enskilda avtalslösningar med tanke på föreningarnas skötsel, kompetens, provtagningar, bräddningar med mera? Har föreningarna kontroll på exempelvis bräddningar och vilken påverkan de har på recipienternas miljö kvalitetsnormer och status?

Kommentar

Miljö- och hälsa (tillsynsmyndigheten) utför ingen planerad tillsyn på va-föreningarna. Inkommer klagomål eller synpunkter som har stöd i miljöbalken, så görs en bedömning om åtgärder krävs.

Tillsynsmyndighetens allmänna uppfattning är att va-föreningar är ofta att föredra jämfört med enskilda lösningar. Totalt blir det en miljömässigt bättre lösning. Aktuella områden kan vara omvandlingsområden, från sommarstugor till aretruntboende, små tomter, många enskilda vattentäkter, nära sjö eller annan recipient som försvårar att anlägga enskilda lösningar. En utmaning med en samfällighet eller förening är att säkerhetsställa att funktion, drift och underhåll för anläggningen fungerar över tid, oavsett nya boenden i fastigheterna, nya personer i styrelser och på olika ansvarsposter.

- Länsstyrelsen anser att det är viktigt att väga in påverkan på berörda recipienter och på möjligheten att följa fastställda miljö kvalitetsnormer vid

klassning och bedömning av åtgärdsbehovet i de identifierade områdena med enskilt va. Det hade också varit av stort värde om det framgått i beskrivningen av de olika områdena om föreslagna åtgärder i VISS överensstämmer med kommunens planerade utbyggnadsområden samt hur planen bidrar till att uppnå MKN.

Kommentar

Åtgärdsförslagen i VISS är i stora delar av övergripande karaktär och grundar sig i stor utsträckning på geografiska analyser. De områden som utpekats som va-utbyggnadsområden avvattnas mot Vänern-Värmlandssjön. Området vid Filsbäck avvattnas via Filsbäcken men denna är klassad som övrigt vatten och saknar därför specifika åtgärdsförslag. I de bakgrundsanalyser som ligger till grund för Länsstyrelsens GIS-verktyg för små avlopp (förutsätter att det är samma underlag i VISS) har följande generalisering gjorts beträffande verksamhetsområden (VO)

”Eftersom det saknas nationellt tillgängliga data på aktuella VO antas att om mer än 50 % av fastigheterna i ett bebyggelseområde (tätort, småort eller fritidshusområde) har kommunalt avlopp enligt fastighetstaxeringen är detta område ett VO för spillvatten (analys utförd av SCB). (GIS-STÖD FÖR SMÅ AVLOPPSLUTRAPPORT BESKRIVNING WSP 2018-03-19)”.

För de områden inom kommunen som bedöms som va-utbyggnadsområden stämmer inte denna generalisering då det inte finns några inrättade verksamhetsområden i den utsträckning som beräkningsmodellen förutsätter. Vattenförekomsten är dessutom mycket stor, i princip halva Vänern. Det är därför inte möjligt att göra den detaljerade bedömning som Länsstyrelsen efterfrågar gentemot aktuell vattenförekomst.

- Länsstyrelsen bedömer att kommunen på ett bra sätt har redogjort för hur översiktsplanen, inklusive fördjupade översiktsplaner, utgjort underlag för samrådshandlingen.
- Gällande skyfall gör Länsstyrelsen inte samma tolkning som kommunen. De generella åtgärderna som beskrivs är på sikt nödvändiga för att skapa ett robustare nät.

Kommunen bör därför identifiera de delar av anläggningen som riskerar att påverkas i stor omfattning vid skyfall och utreda hur denna påverkan kan minska eller upphöra. Dessa uppgifter behöver inte beskrivas detaljerat i vattenförsörjningsplanen, utan kan hanteras internt för att planera och genomföra åtgärderna.

Länsstyrelsen saknar en bedömning över hur va-anläggningarna kan fungera vid skyfall och gör därmed bedömningen att vattentjänstplanen till denna del inte uppfyller kraven i 6b§.

Kommentar

Beskrivningen i Vattentjänstplanen om att förstärkning av dagvattenhanteringen inte ska ske genom ökade rördimensioner utan snarare fokusera på dagvattenhantering ovan mark ska förtydligas. Ställningstagandet att mer dagvatten måste hanteras i olika former av öppna lösningar kvarstår men det ska tydliggöras att dagvattenhantering även kan omfatta anläggning av nya dagvattenledningar och nyttjande av större dimensioner. För en robust dagvattenhantering som ska vara hållbar och på ett seriöst sätt ska kunna hantera utmaningar med ett förändrat klimat kan det inte nog understrykas hur viktigt det är att tänka nytt och inte fortsätta bygga in sig i system som är eller riskerar att bli mycket problematiska. Skyfall är en otrolig kraft som förväntas bli än svårare att hantera i rörsystem framöver.

Som anges i planen utgörs den väsentliga problematiken vid skyfall av att nätet blir överbelastat. Pumpstationerna i spillvattennätet är konstruerade så att viktig utrustning inklusive elförsörjning är placerad på betryggande höjd för att klara översvämningar. En kompletterande skyfallskartering håller på att tas fram och utefter den kommer extra fokus att läggas på att verifiera att pumpstationer mm ligger på betryggande nivåer även vid mycket extrema situationer. Kommunen arbetar med en sektorövergripande dagvattenstrategi, frågor gällande dagvatten och skyfall kommer utefter strategin sedan hanteras mer detaljerat genom en dagvattengrupp. Vidare kommer en dagvattenhandbok specifikt för Lidköpings kommun arbetas fram.

För att i enlighet med länsstyrelsens yttrande på ett tydligare sätt beskriva hur Va-anläggningarna kan fungera vid skyfall ska vattentjänstplanen förtydligas. Problematiken tillika grunden till nödvändiga åtgärdsområden anges till stor del under avsnittet "5.2 Anläggningar och ledningsnät" men för att ge en tydligare bild över ledningsnätets utmaningar sett till ovidkommande vatten i samband med nederbörd och skyfall ska kopplingen till detta avsnitt tydliggöras.

2.2 Försvarsmakten Bil. 2.

Försvarsmakten meddelade att de avstod från att yttra sig.

2.3 Skara kommun Bil. 3

Plan- och byggenheten i Skara kommun har inget att erinra.

2.4 Lidköpings kommungrupp för LRF Bil 4.

LRF yttrande kan sammanfattas i följande punkter

- det är viktigt att kommunen beaktar skyfallskarteringen och säkerställer att dagvattenfrågan med snabba flöden hanteras inom planområdet.

Jordbrukets markavvattningsanläggningar är dimensionerade för den markanvändning som är innan marken blir hårdgjord.

- det är viktigt att kommunen säkerställer dialog med markägare som berörs av dagvattenutsläpp i lantbrukets vattenanläggningar. Kontakt ska i dessa lägen tas med enskilda markägare i de fall som har rådighet över vattenanläggningen, eller styrelsen för markavvattningsföretaget. Om kommunen inte får tag i styrelsen eller att styrelse saknas, ska samtliga delägare i företaget kallas till samråd/dialog.
- det finns många ”gamla synder” där kommunen överbelastar lantbrukets vattenanläggningar. Detta ger skador både på allmänna (erosion och grumling av vatten, ökad klimatbelastning) och enskilda intressen (skador på dräneringssystem, skador på grödor). Kommunen bedriver i de här fallen miljöfarlig verksamhet och har att förhålla sig till hänsynsreglerna i MB 2 kap. Kommunen måste också förhålla sig till 3 kap i Jordabalken som anger att man inte får bedriva verksamhet som skadar grannar, dvs rättsförhållanden mellan grannar. Det torde också vara så att kommunen i de flesta fall saknar tillstånd enligt 9 kap för att släppa ut avloppsvatten i lantbrukets vattenanläggningar. Detta behöver åtgärdas. Kommunen bör alltid söka tillstånd för sitt utsläpp av dagvatten/avlopp enligt 9 kap MB. kap. 6 § MB och 12-15 §§ förordning (1988:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Kommentar

Det som i nuvarande lagstiftning kallas vattenverksamhet, exempelvis att gräva ett dike, kallades i äldre lagstiftning för ett dikningsföretag. På motsvarande sätt finns begreppen invallningsföretag, vattenavledningsföretag, torrlägningsföretag, vattenreglerings- och sjösänkingsföretag.

Runt om Lidköping men även andra mindre tätorter i kommunen finns det ett antal dikningsföretag. De flesta bildades under 1900-talets första hälft i syfte att öka livsmedelsproduktionen till en ökande befolkning men tyvärr är många av dikningsföretagen numera inaktiva och saknar styrelser mm.

Lidköpings tätort är expansiv och nya områden har tagits i anspråk och denna utveckling kommer att fortsätta. Vägar, industri- och bostadsområden är i många fall byggda på mark som en gång var åkermark och dagvatten- och dräneringsledningar är i många fall kopplade till de avvattningssystem som finns i jordbrukslandskapet och därmed beroende av att huvudavvattningen fungerar. I vissa fall är det oklart huruvida det finns överenskommelser mellan kommun och dikningsföretagen gällande avledning av dag- och avloppsvatten. Att säkerställa ett hållbart avvattningssystem där hela systemet samverkar är nödvändigt för alla parter. Eventuella förändringar som innefattar markavvattningsföretag behöver också dokumenteras och hanteras på ett juridiskt korrekt sätt. Detta underlättar inte minst framtida hantering, då andra former av historiskt överenskomna avsteg kan vara svårtolkade.

Vattentjänstplanen kommer att kompletteras med ett avsnitt under kapitel 9 Prioriterade arbetsområden som tar fasta på hur ovanstående frågor ska hanteras fortsättningsvis.

- LRF ser med oro att kommunen har tankar på införliva vissa delar va-föreningar områden till kommunala va verksamhetsområden. Om vissa områden kommer att införlivas kan det äventyra föreningars ekonomi och det kan bli svårt att bedriva va-föreningars verksamhet. Va-föreningar sköter idag service till medlemmarna på ett uppskattat sätt.

Kommentar

Områden som i Vattentjänstplanen benämns utbyggnadsområden föreslås utredas med ett helhetsperspektiv för att säkerställa en långsiktigt hållbar va-försörjning som också bidrar till tydlighet. Utbyggnadsområdena som anges i Vattentjänstplanen ligger med närhet till befintliga verksamhetsområden och är föremål för någon form av förändring till följd av nya detaljplaner. Att utreda den framtida va-försörjningen syftar till att efterleva 6 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster som anger kommunens skyldighet att ordna vattentjänster. Utredningen med syfte att finna en hållbar hantering av vatten, avlopp och dagvatten är av vikt eftersom det annars kan innebära hinder som försvårar eller omöjliggör en vatten-, avlopp- och dagvattenförsörjning som är samordnad och fungerar för alla.

2.5 Hasslösa vattenförening

Bil. 5

Hasslösa vattenförenings yttrande kan sammanfattas i följande punkter

- Det krav vi har inför framtiden är att kapaciteten i kommunens vattenledningsnät måste öka till vår anslutningspunkt.

Lidköping Miljö och Teknik AB har nu stoppat alla nyanslutningar till vår förening, även för komplementbostad på redan ansluten fastighet, och har uppgivit bristande kapacitet i ledningsnätet som orsak.

Med tanke på planeringen för ett 70-tal nya bostäder i Vinninga "Trädgårdsby" måste även kapaciteten till vår anslutningspunkt utökas, både för dagens behov men även för att kunna ansluta fler fastigheter i Hasslösa.

Kommentar

I samband med anläggande av Vinninga trädgårdsby genomförs åtgärder inom verksamhetsområdet för att säkerställa vattentryck i denna del av Vinninga.

Vattentryck och frågeställningar om antalet anslutningar för specifika områden utgör frågeställningar som lämpligast hanteras i särskild ordning utanför Vattentjänstplanen.

Se vidare nedan angående anslutningar inom befintliga va-föreningar.

2.6 Västra Kållandsö VA Ekonomisk förening Bil. 6

Västra Kållandsö VA Ekonomisk förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- I förhållande till andra kommuner utmärker sig Lidköpings kommun med att ha många va-föreningar, drygt 140 st. Vore klädsamt om det uppskattades att så många miljoner har investerats av privatpersoner för att förbättra miljö, hälsa och livssituationen på landsbygden! En insats som kommunen har sluppit! Föreningarna har byggt nya, täta nät, som kan bedömas ha hög säkerhet mot ovidkommande vatten.

Kommentar

Kommunen ser också att vattentjänstplanen behöver kompletteras med information om det arbete som genomförts av va-föreningarna och historiken kring detta. Det har inte funnits någon avsikt att förringa det arbete som genomförts på ideell basis. Vattentjänstplanen kommer att kompletteras i dessa delar.

- Kommunen bör söka effektivt efter ovidkommande vatten så bräddning inte skulle behövas då kapacitet i reningsverken finns. Kommunen har underlåtit att under lång tid, trots kännedom, inte åtgärda tak- och dräneringsvatten som är ihopkopplade med avloppet.
- Kommunen kunde identifiera enskilda avlopp och initiera så dessa kommer in i va-föreningar som är mer miljöanpassade.
- Flödesmätning och provtagning är bra för båda parter och kan för VKVA ske i anslutning till sista pumpen före anslutningspunkten till kommunens ledning.

Kommentar

Kommunen arbetar kontinuerligt med att upptäcka och åtgärda felkopplingar inom spillvattennäten i verksamhetsområdena. Detta sker bl.a genom registrering av spillvattenflöde i olika pumpstationer för att kartlägga ovidkommande vatten. Inom de närmaste åren kommer ytterligare fokus att läggas på detta arbetsområde. Kommunen delar föreningens syn på att flödesmätningar och provtagningar gynnar båda parter.

- Beträffande status och miljö kvalitetsnormer för Kävelstocken påpekas att VKVA har gjort stor skillnad då hundratals enskilda avlopp gått in i föreningen. Före VKVA så kom stora mängder avlopp ut i Tranebergs Invallningsföretags kanalsystem som pumpas ut via pumpstationen vid Vänsjö. Idag finns enbart mindre än fem enskilda avlopp inom detta område. Även på källandssidan har enskilda avlopp försvunnit. Problemen i Kävelstocken kommer troligen från annat håll, bl.a.

kommunens verksamhetsområde som bräddar sitt avlopp med avrinning i diken.

Kommentar

I det nationella systemet VISS (VattenInformationsSystem Sverige) redovisas statusklassningen för samtliga vattenförekomster. För Kävelstocken utgår de från ett fåtal analyser. Fördelningen mellan olika påverkanskällor görs utifrån olika geografiska informationsdata tex fördelning av marktyper, bebyggelsestruktur (för enskilda avlopp) samt utsläpp från avloppsreningsverk, dagvatten mm som ligger till grund för en övergripande bedömning. Det finns således ingen specifik detaljerad information för områdena. Den absolut största påverkanskällan som pekas ut är påverkan från jordbruk med mer 73 %, därefter enskilda avlopp 26 % och dagvatten 1%. Till följd av det generella sättet att beräkna på överskattats högst sannolikt påverkan från enskilda avlopp.

Nämnda bräddningar från kommunens verksamhetsområden till Kävelstocken sker sällan (historiskt mindre än en gång om året) och under korta tidsintervall, dessa har förorsakats av höga flöden i samband med omfattande nederbörd när även avrinning från omfattande åkerarealer sker. LIMTAB har två pumpstationer med brädd som avleds mot Kävelstocken,. Båda pumpstationerna är mottagare av avloppsvatten från kommunala verksamhetsområden och föreningar. Pumpstationerna utgör goda exempel där det krävs åtgärder både inom verksamhetsområdet och övriga anslutna för att minska överbelastningen och därmed även bräddtillfällen.

- Ena stunden skrivs det om att mota bort va-föreningar, nästa stund säger lagen att man skall skapa verksamhetsområde. Det är svårt att se hur kommunens strategi ser ut när man blandar och ger i budskapen. Håll en positiv ton till allt som va-föreningarna har gjort och stötta för att få ett sammanhållande synsätt och hjälpa hela kommunen.

Kommentar

Vattentjänstplanen ska förtydligas gällande det värde som föreningarna ger. I ett verksamhetsområde är det kommunen som äger, driftar och underhåller va-nätet. Det går alltså inte att likställa med en va-förening där det är föreningen som har motsvarande ansvar, se vidare punkten 5.4 i planen.

Då det i nuläget finns betydande utmaningar kopplat till överbelastning är det av stor vikt att problematiken hanteras både inom det kommunala ledningsnätet och föreningsnäten. Bland de över 140 föreningarna finns det mycket goda exempel men likt i det kommunala nätet kan det tyvärr även här förekomma brister. När en kommun har en så stor del av kommunens yta utbyggd ställs det också krav på att det fungerar hela vägen, eftersom allt vatten leds mot ett och samma reningsverk.

LIMTAB har rådigheten över sitt nät och i samband med att anslutningar utanför det kommunala nätet tillåts ska det säkerställas att det finns plats i ledningarna som LIMTAB råder över. När beräkningar för detta görs förutsätts

det att nätet inte belastas med annat än hushållsavlopp. Problem med överbelastning till följd av dag- eller dräneringsvatten i samband med omfattande nederbörd kan i vissa fall orsakas av relativt små brister och behöver inte betyda att hela nätet har brister. Tvärtom kan merparten av nätet vara väl fungerande.

För att LIMTAB som va-huvudman ska kunna klara sitt ansvar som huvudman trots att huvudmannen inte äger hela ledningsnätet så är avtal huvudmannens enda verktyg. Avtalsregleringarna ska således inte ses som en samling krav utan snarare grunden för att LIMTAB ska kunna efterleva sina förpliktelser som va-huvudman och därigenom säkerställa ett robust ledningssystem som både föreningarna och LIMTAB kan förlita sig på.

- Skyfallshanteringen för VKVA består i att kontrollera att medlemmarnas LTA brunnar inte ligger för lågt och samma gäller för de 7 pumpstationerna. I VKVAs allmänna villkor tillåter inte anslutning av husdränering eller takavvattning. På landsbygden är det ovanligt med kombikoppling.

Kommentar

Kommunen ser positivt på att föreningen aktivt arbetar med frågan om skyfallshantering inom föreningen.

- VKVA är starkt kritisk till att det i vattentjänstplanen förespråkas gemensamhetsanläggningar före ekonomiska föreningar som form för anslutning. Den som uttalar sig på detta sätt har inte satt sig in i skillnaden med dess för- och nackdelar. De problem som finns på landsbygden är vägar och andra gemensamhetsanläggningar med i många fall förödande resultat direkt beroende på organisationsformen. - VKVA är en ekonomisk förening som bygger på att ägaren står för medlemskapet som är direkt kopplat till fastigheten och alltid följer fastigheten och vid ägarbyte överlåtes medlemskapet, allt enligt stadgarna. VKVA menar att kommunen inte kan diktera organisationsformen för en förening.

Kommentar

Kommunen vill understryka att det i planen står att "Vid nya anslutningar av föreningar ska gemensamhetsanläggningar eftersträvas". Detta innebär att befintliga föreningar som drivs som ekonomiska föreningar inte berörs samt att det finns utrymme för att även fortsättningsvis, om särskilda skäl föreligger, acceptera ekonomiska föreningar.

Det finns två formella former för samverkan kring gemensamt avlopp - ekonomisk förening eller gemensamhetsanläggning (som antingen kan skötas via delägarförvaltning eller föreningsförvaltning). En ekonomisk förening registreras hos Bolagsverket, där medlemskapet följer enskilda personer och är alltså inte knutet till fastigheten. Detta innebär att om en fastighet byter ägare

(vars tidigare ägare var medlem i den ekonomiska föreningen för avloppsanläggningen), så är varken den nya fastighetsägaren eller fastigheten automatiskt medlem i den ekonomiska föreningen. Därför rekommenderas istället att ansöka om bildande av en gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening för att därigenom säkra fastigheternas rätt till avlopp samt en ekonomisk säkerhet för anläggningens drift och underhåll (utdrag ur <https://avloppsguiden.se/wp-content/uploads/2018/06/gemensamtavlopp.pdf>)

- ”För de större föreningarna ..” -VKVA har inget emot att flödesmätare används och att provtagning kan ske. Dock är det ett trycksatt system så tekniken måste vara genomtänkt och enhetlig. - Hur skall hushållspillvatten kunna definieras vid provtagning? - Finns gränsvärde på hur mycket in-läckage ett system får ha? - När, hur och vilka intervall skall provning utföras.
- VKVA anser att behövlig utrustningen tillhandahålles utan kostnad.

Kommentar

Som nämnts i vattentjänstplanen är kommunens spillvattennät överbelastat i vissa delar. I det kommunala ledningsnätet och dess pumpstationer genomförs olika former av flödesmätningar för att bland annat jämföra flöden vid torra respektive nederbördsrika perioder och därigenom identifiera områden med åtgärdsbehov. Provtagningar genomförs också för att utreda avvikande avloppsvatten som belastar reningsverket negativt eller medför skador på ledningsnätet. Därav är det angeläget att framöver även få möjlighet att följa upp ovidkommande vatten och föroreningar även från de anslutna va-föreningarna. Ett sätt för va-huvudmannen att följa upp och därigenom ges möjlighet att fullfölja sin skyldighet att ansvara för den kommunala va-anläggning, även när avloppsvatten kommer från ett område där rådighet saknas. Därför finns det som förslag i de nya avtalen för va-föreningarna (ej beslutat) att föreningarna ska kunna tillhandahålla en lämplig mätplats i spillvattennätet om huvudmannen (LIMTAB) begär det.

Hur mätningarna ska ske, om det ska ske under en begränsad period med mobil utrustning, registrering av pumpars gångtid eller om det ska ske med permanent installerad mätutrustning får avgöras i det enskilda fallet. I det ännu ej beslutade förslaget till förnyade va-avtal föreslås en fördelning av kostnaderna mellan huvudmannen (LIMTAB) och föreningarna. Hur avtalet slutligt kommer att utformas kommer att beslutas av LIMTABs styrelse under 2024.

Gällande definiering av hushållspillvatten kan det förenklat uttryckas som ett vatten som kommer från avföring, urin, matavfall, dusch och tvätt. Det ska exempelvis inte innehålla oljor, kemikalier, höga halter av syra, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga vätskor, inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Om detta identifieras behöver källan identifieras och åtgärdas eftersom det riskerar att leda till överskridande av utsläppsvillkor och allvarligt skada ledningsnät, reningsverk och recipient.

Det finns inget gränsvärde som reglerar mängd inläckage som kan tolereras. I avtal med va-föreningarna anges det att dag- och dränvatten inte får tillföras ledningsnätet. Likaså anges det att föreningen ska tillse drift, underhåll, förnyelse av va-anläggningen. Detta är viktiga åtaganden för att bland annat säkerställa en minimering av inläckage.

- Utvecklingen på Kållandsö får inte stanna utav och fler turister vill kommunen skall komma hit och därtill ”förlänga sin vistelse”, alltså mer avlopp.
- Enskilda avlopp inom va-föreningars område liksom inom verksamhetsområde bör i möjligaste mån undvikas. Framtida enskilda avlopp är negativt för den enskilde och för samhället.

Verksamhetsområde har blivit ett ”mantra” som genom er tolkning försvårar en naturlig och positiv utveckling för alla boende inom Lidköpings kommun. Var glada och stolta över att så hög anslutningsgrad till ett centralt system ”gör skillnad”. Lyft fram detta och underlätta för kommunen och för föreningarna.

Kommentar

Vattentjänstplanen ska förtydligas gällande det värde som föreningarna ger. Verksamhetsområden utgör en del av grunden för efterlevnad av lagen om allmänna vattentjänster då lagen anger att kommunen ska inrätta ett sådant område då det i ett större sammanhang bedöms nödvändigt för att skydda människors hälsa eller miljön.

Då kommunen inte har samma rådighet över områden utanför verksamhetsområden krävs här god reglering och insyn eftersom kommunen annars inte kan säkerställa lagefterlevnad inom kommunens va-anläggning i verksamhetsområdet. En va-anläggning kan liknas vid ett pussel där kännedom om alla bitar är nödvändig för att få ihop helheten. Även om kommunen inte äger pusselbitarna utanför verksamhetsområdet krävs ändå god kännedom om alla pusselbitar eftersom det annars kan uppstå problem längre ner i systemet. Gällande överbelastning är det inte ovanligt att problematiken byggs på och ökar längre ner i systemet, kännedom även utanför verksamheten är därför i vissa fall nödvändig.

Enligt den senaste ändringen av lagen om allmänna vattentjänster så har lagstiftaren öppnat upp för att enskilda lösningar i större utsträckning ska kunna accepteras, genom att införa ett undantag i 6§ sista stycket som innebär att under vissa förutsättningar kan enskilda anläggningar (enskilda dricksvattenbrunnar och eller /avlopp) accepteras även inom kommunala verksamhetsområden.

- Läckö vattenverk producerar bra vatten men har stark doft och smak av humus när Vänerns vattentemperatur stiger. VK- har lyft frågan ett antal

gångar utan resultat. En förlängning av intagsledningen behövs eftersom den ligger alldeles för nära land och för grunt.

Kommentar

Någon förändring av råvattenintagets läge för Läckö vattenverk är inte planerat i nuläget. Dricksvattnet kan ibland av olika anledningar smaka eller lukta annorlunda. En orsak kan vara variationer på Vänervattnet som kommer in till vattenverket. Det kan betonas att smaken inte utgör någon fara.

Ett fenomen som kan påverka smak och lukt på Lidköpings dricksvatten är när "sjön vänder". Det inträffar två gånger per år, vår och höst, när Vänerens vatten skiftar i temperatur. Varmt vatten är lättare än kallt vatten vilket innebär att de byter plats med varandra. Processen håller på tills hela sjön har samma temperatur och i samband med detta kommer organiskt material i rörelse i sjön. Det kan påverka dricksvattnet som kan få en annorlunda smak och lukt.

2.7 Rackeby Vatten ekonomisk förening Bil. 7

Rackeby Vatten ek förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- Vatten och avlopps-föreningar är viktiga
- Vatten och avlopp är lika viktiga på landsbygden som de är i städer bl.a. för att ekonomisk utveckling på landsbygden, främja turism och fritidsaktiviteter som fiske och vattensporter, främja samhällsutveckling och förbättra livskvaliteten för dess invånare samt för att skydda miljön.
- Va-föreningarnas organisationsform. En ekonomisk förening är den bästa organisationsformen för vattenföreningar eftersom den främjar demokratiskt ägande och styrning, samhällsinriktat syfte, delat ekonomiskt intresse, ansvarsbegränsning och flexibilitet.

Kommentar

Se svar ovan under 2.6 Västra Kållandsö Ekonomisk förening.

- Kommunens expansionsplaner. Byggnation på landsbygden kan också leda till behov av förbättrad infrastruktur, såsom vägar, vatten- och avloppssystem, bredband och andra samhällstjänster. Detta kan i sin tur öka tillgängligheten och attraktiviteten för området. Här har va- och bredbands-föreningarna redan gjort stora jobb.
- Ekonomiska fördelar med vatten och avloppsföreningar för en kommunal va verksamhet. Genom att samarbeta med en vatten- och avloppsförening kan kommunen dra nytta av delade kostnader för olika tjänster och resurser. Det kan inkludera gemensamt inköp av utrustning, delning av underhållskostnader och delning av administrativa kostnader. Detta kan bidra till att sänka de totala kostnaderna för va-verksamheten.
- Va-föreningarna står idag för ca 5,5% av belastningen (Pe) på nuvarande reningsverk och med 13% av belastningen på Spikens reningsverk. Till detta bör också noteras att många (Pe) är fritidsboende i föreningarna. Dessa relativt små volymer tillmäts en väldigt stor betydelse för

LIMTAB's möjligheter att driva va nätet. Den ytterligare utbyggnaden som sker inom va-föreningarna är ytterligt liten, nästintill försumbar. Det ohemula stopp som råder idag för inkopplingar till va-föreningarna bör därför släppas helt fri.

Kommentar

Det framgår inte av yttrandet hur föreningen kommit fram till den procentuella belastningen på verken. Enligt LIMTAB:s beräkningar utgörs i storleksordningen ca 10- 15 % av belastningen till Lidköpings avloppsreningsverk, avseende belastningen av BOD (pe), av anslutningar via va-föreningar och enskilda anslutningarna utanför de kommunala verksamhetsområdena. Motsvarande siffra för Spiken är ca 40-50 %. Att beräkna andelarna är mycket svårt bl.a. på grund av andelen fritidshus mm. Siffrorna får därför ses som en grov uppskattning och de kan komma att ändras i takt med att bättre underlag finns att tillgå.

Om man istället ser till nätens längd, dvs den sammanlagda längden av avloppsnätet i kommunen oavsett ägarform (kommunens nät samt det föreningsägda nätet), så kan det konstateras att föreningarnas andelar är betydligt större. Då digitalisering av nätet pågår och ännu ej är klar så kan endast preliminära siffror anges. Kommunen har totalt ca 440 km spillvattenledningar. När ca 60 % av anslutningarna till det föreningsägda nätet har digitaliserats så utgör föreningarnas nät ca 40% av det totala nätets längd i kommunen. När resterande föreningars nät digitaliserats (bl.a Västra Kållandsö, ÖSS VA) kommer det föreningsägda nätet att utgöra väsentligen mer än 50 % av det totala spillvattennäts längd i kommunen. Vissa delar av det kommunala nätet är mer belastat än andra vilket redogörs för i planen.

Att släppa inkopplingar helt fritt är inte möjligt då det inte är förenligt med kommunens skyldighet att ha kontroll över hela va-anläggningen.

- Samarbeta och stötta va-föreningarna
- Planera tillsammans med va-föreningarna istället för med förbud och hinder
- Problem är till för att lösas.
- Hindra inte expansion på landsbygden.
- Bygg bort flaskhalsar och kapacitetsbrister omgående,, tillfälliga lösningar om nödvändigt.

Kommentar

Föreningarnas betydelse inom kommunen ska förtydligas. Som beskrivs i planen utgör föreningarnas ledningsnät en betydande del som inte kan exkluderas i en vattentjänstplan. Beaktande är av yttersta vikt för att lyfta allt det positiva som föreningarnas ideella krafter bidragit med, något som ska kompletteras och förtydligas i den reviderade planen. Det är även av stor vikt eftersom de utgör en väsentlig del för en väl fungerande helhet, där va-anläggningen är hållbar

från fastighet, föreningsnät och vidare till det kommunala nätet, reningsverket och slutligen recipienten. Alla dessa pusselbitar är av vikt, är det någon del som inte fungerar påverkas hela kedjan.

Många av de problem som bidragit till anslutningsbegränsningar kommer av en problematik som primärt uppstår i samband med omfattande nederbörd. Något som kommunen drabbats hårt av de senaste åren och som förväntas bli allt vanligare i framtiden. Likt flera andra kommuner har kommunen en underhållsskuld och det kommer i vissa delar ta tid att åtgärda. Kommunen ska självklart göra sitt yttersta för att förbättra situationen då kommunen liksom föreningarna är angelägna om en hållbar va-anläggning i alla led.

2.8 Rycka Vatten Ekonomisk förening Bil. 8

Rycka Vatten ek förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- Föreningen höll möten i bygdegården med miljö o hälsa samt fastbit då det sades att om en förening startar och det finns kommunal tillgång till vatten och avlopp i området för föreningen tillåts ingen annan anslutning än kommunalt. Rycka Va och Saleby/Härjevad gör en förfrågan till Lidköpings kommun för anslutning av avloppsledning och får godkänt för detta på Kristinedals ledningen.
- Föreningar och abonnenter har investerat stora summor på anläggning för vatten och avloppsledningar för att förbättra miljökonsekvenserna i bla. Våra vattendrag.
- Inventering av enskilda avlopp ska utföras/ utförs områdesvis. Om de är bristfälliga ska krav ställas på att de åtgärdas för att uppnå erforderlig skyddsnivå
- Där det är praktiskt möjligt, och om det finns utrymme i ledningsnätet och vid behandlande av avloppsreningsverk , kan det vara lämpligt att ansluta sig till det enskilda avloppet till det kommunala avloppsnätet. (direkt eller via anslutning till va-förening)Samma uttalande som när föreningen bildades

Kommentar

Frågorna har i allt väsentligt besvarats ovan under bemötandena av va-föreningar.

2.9 ÖSS VA ekonomisk förening Bil. 9

ÖSS VA ekonomisk förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- Det helt överskuggande problemet med dagens kapacitetsbrist i det kommunala ledningssystemet anser ÖSS VA har sin orsak i det kombinerade ledningssystemet för spillvatten och dagvatten, som föreligger inom kommunens eget verksamhetsområde. Kombi-ledningar borde vara bannlysta, med tanke på problem de orsakar vid kraftiga regnväder/ skyfall, vilket även framgår på flera ställen i förslaget till Vattentjänstplanen.

- ÖSS VA anser att kommunen skall städa upp framför egen dörr, innan man påför ett antal nya krav på va-föreningarna i form av mäta producerad mängd spillvatten, provtagningar på spillvatten, flödesmätningar vid torr-resp blötväder, med hjälp av installerade mätarbrunnar. Skulle kommunen fullfölja åtgärder enligt slutsatserna på sid 37 i VPT, så förväntar sig ÖSS VA att kommunen kompenserar föreningarna för de kostnader som dessa åtgärder för med sig.
- Vid tecknandet av nya avtal mellan va-föreningarna och LIMTAB måste hänsyn tas till de investeringar i infrastruktur som ÖSS VA och dess medlemmar gjort, där ledningssystemet inom föreningens område har kapacitet som överstiger det tak på 400 uppkopplade abonnenter som anges i nuvarande avtal. Rimligt vore att en ny förfrågan som inkommer efter det att taket nåtts, skall jämföras med en förfrågan om nyanslutning inom kommunens verksamhetsområde. Invånare på landsbygd skall enligt Kommunallagen ha samma rättigheter som en person i staden, de betalar samma rörliga avgifter för va-tjänster.
- Av Tabell 5, sid 40 kan man få uppfattningen att det endast kostar 19 800 kr utanför verksamhetsområdet, att få en fungerande anslutning till det kommunala va-nätet. Verkligheten är att de senast två anslutna abonnenterna 2023 inom ÖSS VA, har betalat mellan 250 000 - 300 000 kr för sina respektive anslutningar, varav 19 800 kr till kommunen. Enligt kommunallagen skall alla invånare behandlas lika, men verkligheten ser helt annorlunda ut. Boende på landsbygden bestraffas med högre kostnader för sina vattentjänster, trots att va-föreningarna bidrar med en stor arbetsinsats för att få till en fungerande infrastruktur på landsbygden.

Kommentar

Föreningen synpunkter i de tre första punkterna ovan har i allt väsentligt besvarats ovan. Kommunallagen är en ramlag som, starkt förenklat, talar om vad kommunen får göra och hur det ska gå till när kommunen fattar beslut. Lagen om allmänna vattentjänster är en speciallagstiftning och där framgår specifikt när kommunen ansvarar för att inrätta allmänna vattentjänster (6 §) samt hur dessa ska finansieras. Va-taxorna beslutas av kommunfullmäktige i särskild ordning varför de inte kommenteras ytterligare här.

Tabell 5 i Bilaga 1 kommer att förtydligas för att undvika feltolkningar.

2.10 Kållands vatten- och avlopp ekonomisk förening Bil. 10

Kållands vatten och avlopp ekonomisk förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- Lidköpings kommun är unik med mer än 140 föreningar som tillsammans med kommunen delar på ansvaret för en i flera avseenden samhällsviktig infrastruktur. Detta bör föranleda ett särskilt intresse från kommunens sida att upprätthålla ett gott samarbete och goda relationer

med föreningarna. Vår förenings upplevelse är att detta inte har präglat samarbetet den senaste tiden.

- Kommunen anger en ambition att inga avtal mellan kommunen och föreningarna ska vara äldre än 15 år. Det är oklart vad detta innebär. För föreningen är det viktigt med långsiktighet då vi liksom kommunen har ett perspektiv om minst 50-75 år på våra investeringar i va-nätet. Föreningen framhåller att kommunen har frivilligt ingått avtal med va-föreningarna om anslutning till det kommunala va-nätet. I den mån kommunen då har brustit i förmåga att bedöma tillgänglig kapacitet i ledningsnät och reningsverk kan inte föreningarna straffas genom att nu eller i framtiden utestängas från anslutning genom uppsägning eller ej förnyade avtal.
- a) Vad är det som gör ett befintligt avtal ålderstiget och i behov av att skrivas om? Finns det kriterier för detta eller hur har bedömning gjorts?
- b) Vad är syftet med att kommunen ska ha detaljerad information om näten? Vad innebär kontinuerligt? I vilket format ska informationen tillhandahållas? Innebär kravet att kommunen ska granska 140 föreningars anläggningar?

Kommentar

Vattentjänstplanen ska förtydligas gällande det värde som föreningarna bidrar med.

Gällande utmaningar kopplat till överbelastning är det av stor vikt att problematiken hanteras både inom det kommunala ledningsnätet och föreningsnäten. Bland de över 140 föreningarna finns det mycket goda exempel men liksom i det kommunala nätet kan det tyvärr även förekomma brister. När en kommun har en så stor del av kommunens yta utbyggd ställs det också krav på att det fungerar hela vägen, eftersom allt avloppsvatten leds mot ett och samma reningsverk. LIMTAB har rådigheten över sitt nät och i samband med att anslutningar utanför det kommunala nätet tillåts, ska det säkerställas att det finns plats i ledningarna som LIMTAB råder över. När beräkningar för detta genomförs förutsätts det att nätet inte belastas med annat än hushållsavlopp. För att LIMTAB som va-huvudman ska klara sitt ansvar som huvudman trots att huvudmannen inte äger hela ledningsnätet så är avtal huvudmannens enda skarpa verktyg. Avtalsregleringarna ska således inte ses som krav, det utgör snarare grunden för att LIMTAB ska kunna efterleva sina förpliktelser som va-huvudman och säkerställa ett robust ledningssystem som både föreningarna och LIMTAB kan förlita sig på. - Hela vägen från era hushåll, föreningsnät och vidare in i det kommunala ledningsnätet innan det slutligen når Reningsverket och Vätern.

Förenklat kan problematiken beskrivas: va-huvudmannen ska säkerställa ett fungerande ledningsnät som inte överbelastas men va-huvudmannen har i Lidköping inte rådighet över hela ledningsnätet. För att lösa denna utmaning

ska huvudmannen vidta nödvändiga åtgärder inom sitt ledningsnät men för att lösa delar av problemen krävs ibland åtgärder även utanför och här utgör avtalen en viktig pusselbit.

- Vi ser positivt på möjlighet till flödesmätningar då våra egna mätningar visar på rimlig balans mellan köpt vatten och lämnat spillvatten. Vi bör därmed kunna eliminera spekulativa uttalanden från kommunens sida att va-föreningarna generellt lämnar dagvatten i sina avloppsnät. Fråga – kommer kommunen på samma sätt att mäta spillvattnet i det allmänna va-nätet?
- Föreningen har tidigare efterfrågat en taxemodell där levererat vatten respektive återsänt spillvatten (avlopp) mäts och debiteras separat. Installation av mätutrustning gör detta möjligt.

Kommentar

Frågorna har i allt väsentligt besvarats i ovanstående svar, se bland annat svar under avsnitt 2.6.

- Enligt planen anges: ”De nya verksamhetsområden som tillkommit under de senaste åren har varit i anslutning till befintliga redan existerande verksamhetsområden. Även inom den närmaste 12-årsperioden förväntas denna utveckling att i allt väsentligt bestå.” - Är detta politiskt beslutat och hur långt tidsperspektiv kan tjänstepersoner ange i förhållande till politiken?

Kommentar

Politiska beslut gällande övergripande inriktning för inrättande av verksamhetsområden finns inte i dagsläget. Vattentjänstplanen syftar däremot till att utgöra ett underlag som ska bidra till att underlätta framtida politiska beslut kopplat till va, som exempelvis kan beröra verksamhetsområden. Vattentjänstplanen kommer att fastställas av kommunfullmäktige där den politiska beredningen sker.

2.11 Saleby – Härjevad VA ekonomisk förening Bil. 11

Saleby – Härjevad VA ekonomisk förening yttrande sammanfattas i följande punkter

- Vi ser det som ytterst allvarligt att man stoppar utbyggnaden på landsbygden. Vi har ledningskapacitet för samtliga befintliga bostäder i vårt område vilket innebär att vi kan ta in ytterligare 32 anslutningar förutom de som gick med som medlemmar när vi bildade föreningen. Föreningen har även ett antal medlemmar som ännu inte är inkopplade.
- Vi konstaterar att kommunen har satt ett ganska högt mål för ökning av befolkningen. Detta förutsätter att man bygger ett antal bostäder, inte minst på landsbygden. För vår del har det också betydelse för elevunderlaget för skolan i Saleby, att vi får barnfamiljer till området

och dessa är ofta sådana familjer som tar över en äldre bostad som de renoverar. Då är det betydelsefullt att man får ansluta till det kommunala va-systemet, i synnerhet då det i vår del av kommunen inneburit att man fått saltinslag när man borrar efter vatten, detta är ett ofta framträdande problem sedan 1960-talet.

- Va-föreningarna behandlas i skriften som om det är några man inte behöver ta hänsyn till. Vi vill påtala att vi är lika goda kommuninvånare som de som bor inom verksamhetsområdena och ska behandlas lika enligt kommunallagen. Kommunen ska vara tacksam att va-föreningarna har gjort ett så gediget arbete för att höja livskvaliteten för boende utanför verksamhetsområdena.

Kommentar

Föreningarnas betydelse ska förtydligas. Som beskrivs i planen utgör föreningarnas ledningsnät en betydande del som inte kan exkluderas i en vattentjänstplan. Beaktande är av yttersta vikt för att lyfta allt det positiva som föreningarnas ideella krafter bidragit med, något som ska kompletteras och förtydligas i den reviderade planen. Det är även av stor vikt eftersom de utgör en väsentlig del för en väl fungerande helhet. Där va-anläggningen är hållbar från fastighet, föreningsnät och vidare till det kommunala nätet, reningsverket och slutligen recipienten. Alla dessa pusselbitar är av vikt, är det någon del som inte fungerar påverkas hela kedjan.

Många av de problem som bidragit till anslutningsbegränsningar kommer av en problematik som primärt uppstår i samband med omfattande nederbörd. Något som kommunen drabbats hårt av de senaste åren och som förväntas bli allt vanligare i framtiden. Likt flera andra kommuner har kommunen en underhållsskuld och det kommer i vissa delar ta tid att åtgärda. Kommunen ska självklart göra sitt yttersta för att förbättra situationen då kommunen likt föreningarna är angelägna om en hållbar va-anläggning i alla led.

- Vi har tidigare uppfattat att kommunen planerade för va-försörjning i hela kommunen men att man förutsatte att va-föreningarna skulle sköta ledningsnäten utanför verksamhetsområdena. I den föreliggande samrådshandlingen framgår tydligt att vi är satta på undantag med hänvisning till framtida kapacitetsbrist. Rimligen planerar kommunen för hela sin befolkning och blir det kapacitetsbrist så får man åtgärda detta. Så fungerar samhället på andra områden och samma förhållande torde vara för handen när det gäller va.
- Va-föreningarna är i regel ekonomiska föreningar vilket gör det enklare vid anslutning av nya abonnenter, jämfört med samfälligheter där det krävs en förrättning för att ändra i anläggningsbeslutet.

Sammantaget vill vi framhålla att vi genom åren haft ett gott samarbete med kommunen och uppfattat att vi gjort ett bra arbete för att göra hela kommunen attraktiv att verka och vara bosatt i. Vi önskar att detta goda

samarbete fortsätter även om vi är lite nedslagna efter att ha läst remissutgåvan.

Kommentar

Vattentjänstplanen ska förtydligas gällande det värde som föreningarna bidrar med. Som nämnts är den mycket omfattande utbyggnaden med hjälp utav föreningar något som på många sätt är unikt. Denna unika utbyggnad har bidragit till mycket positiva effekter för både miljö och människors välmående. Men det ställer också höga krav på va-huvudmannen att trots att den inte utgör ägare av hela va-anläggningen ska säkerställa att alla pusselbitar passar och kan fungera tillsammans. va-huvudmannen ska vidta nödvändiga åtgärder för att åtgärda brister som uppstår inom den kommunala va-anläggningen, vilket även säkerställer möjlighet till ett hållbart va-förhållande med anslutna föreningar. LIMTAB är ödmjuka inför denna ur ett nationellt va-perspektiv i viss mån unika uppgift.

2.12 Fastighetsägaren till Furuhäll Egenstorp 1:33 Bil. 12

Fastighetsägaren anger att de har va-anslutning till kommunen via va-Föreningen Furuhäll 2. Det fungerar bra men har inget emot att kommunen tar över denna anläggning. Vidare framförs åsikten att vattenförsörjningen vore mycket säkrare om ni kunde jobba fram ett andra råvattenintag tex vid Hindens rev. Vattenförsörjningen är ju vårt viktigaste livsmedel och är relativt lätt att sabotera.

Kommentar

Kommunen instämmer i yttrande gällande ytterligare råvattenintag. Utredningar gällande kompletterande råvattenintag har genomförts och provtagning samt analysering av råvattnet sker regelbundet för att utreda och säkerställa råvattenkvalitén med långa tidserier inom ett område som tidigare utredning bedömt lämpligt. Arbetet med en sådan utbyggnad är omfattande och något aktivt projekt finns i nuläget inte.

3 Inkommet yttrande under granskningskedet

3.1 Kållands vatten- och avlopp ekonomisk förening Bil. 13

Kållands vatten- och avlopp ekonomisk förening inkom i samrådsskedet med ett yttrande, se ovan under punkten 2.10. Föreningen har även yttrat sig under granskningskedet och det senaste yttrandet sammanfattas i följande punkter

- Föreningen efterlyser generellt att det ömsesidiga beroendet mellan kommunen som huvudman och föreningarna lyfts fram ytterligare och att dokumentet i högre grad kan bidra till att skapa trygghet i föreningarna. Som nu är upplever föreningarna att vattentjänstplanen tillsammans med de nya avtal som ska upprättas mellan kommunen och föreningarna medför nya krav och kostnader samtidigt som

föreningarnas handlingsutrymme och suveräna beslutsrätt över anslutningar och anläggningar urholkas.

- Många föreningar har under samrådet tidigare under år 2024 pekat på att kommunen i vattentjänstplanen inte lyfter fram de värden som VA-föreningarna bidrar med. Efter föreningens yttrande under samrådet har ett tillägg gjorts under avsnitt 5.4. Föreningen anser inte att tillägget i tillräcklig grad speglar kommunens beroende av fungerande och långsiktigt hållbara VA-föreningar.
- Ur föreningarnas perspektiv är det problematiskt med både den relativt korta avtalstiden om ca 15 år och kommunens ensidiga tolkningsföreträde av befintliga avtal.
- Förslaget om mätning av föreningars spillvatten kommer beroende på utformning att medföra avsevärda kostnader, främst i den initiala investeringen (eventuellt nya brunnar, flödesmätare m.m.) men även för löpande underhåll och kalibrering.
- Generellt är föreningen positiv till mätning av återfört spillvatten från föreningens nät. Föreningen ser möjligheten till mätning som ett led i att nå en korrekt fördelning av kostnaderna för vatten respektive avlopp. Kommunen lämnar inget svar på vårt påpekande att mätning av spillvatten medger möjlighet till separat debitering av spillvatten. Föreningens yrkande på en sådan taxemodell kvarstår i det fall mätning av spillvatten görs på ett sådant sätt att det vore möjligt.
- Föreningen ifrågasätter kommunens behov av och krav på detaljerad information om VA-näten och anser inte de frågor som föreningen ställt besvarats i samrådsredogörelsen varför de upprepas.

Kommentar

Beträffande de två första punkterna hänvisas till att de kommentarer som gjorts av inkomna samrådsyttrande (2.6 m.fl.) samt att den komplettering som gjorts i planen anses vara tillräckligt för att uppnå syftet med planen. Det tål att upprepas att kommunen inte haft för avsikt att förringa va-föreningarnas arbete. Kommunen önskar att ha ett gott samarbete med va-föreningarna framöver för att lösa de utmaningar vi ställs inför, inte minst till följd av klimatförändringarna.

*Beträffande punkten 3 vill kommunen förtydliga att skrivningen "Inga avtal ska vara äldre än 15 år" (under punkt 9.2 s. 38) **inte** betyder att avtalstiden fastställs till 15 år. Avtalen kommer även fortsättningsvis, i normalfallet, att gälla tillsvidare, dvs inte med någon fastställd bortre tidsgräns. Med skrivningen avses att avtalen i samråd med respektive förening, ska ses över och vid behov uppdateras, med ett tidsspänn om högst 15 år. Detta för att säkerställa aktualiteten i de uppgifter som framgår av avtalen med tillhörande handlingar. Frågor kring avtalets uppsägning, och grunder för detta regleras däremot i avtalet. Skrivningen i planen ändras för att undvika missförstånd.*

Kommunen förtydligar att det inte ligger inom ramen för Vattentjänstplanen att detaljerat redogöra för hur avtalen mellan va-huvudmannen (LIMTAB) och de olika va-föreningarna slutligt ska formuleras. Vilka uppgifter om respektive förenings nät som är motiverade att begära in, och med vilket tidsintervall, beror naturligtvis på en rad olika faktorer t.ex. föreningens storlek. Frågor kring taxor hanteras inte heller inom Vattentjänstplanen och bemöts därför inte här.

4 Justeringar i planhandlingarna

Med hänsyn taget till inkomna yttranden görs följande revideringar i Vattentjänstplanen. Efter samrådsskedet genomfördes följande ändringar

- För att i enlighet med länsstyrelsens yttrande på ett tydligare sätt beskriva hur va-anläggningarna kan fungera vid skyfall har vattentjänstplanen förtydligats. Problemområden kopplat till ovidkommande vatten i samband med nederbörd och skyfall specificeras under avsnittet ”5.2 Anläggningar och ledningsnät” och illustras även i figur 5, varför en tydligare koppling till denna beskrivning nu görs under avsnitt 8. Detta tillsammans med andra mindre justeringar under kapitel 8 förtydligar och synliggör bilden över ledningsnätets utmaningar.
- Förtydligande avseende preliminära beräkningar av va-föreningarnas andel av ledningsnät och belastning på avloppsreningsverken, anges under avsnitt 5.4.
- Va-föreningarnas arbete med att ordna va på landsbygden har förtydligats med avseende på de värden som föreningarna åstadkommit, genom ett tillägg under avsnitt 5.4
- Avsnitt 9.6 har lagts till, vilket tar fasta på hur arbetet med frågor kring avledning av dag- och bräddat avloppsvatten från tätorter till markavvattningsföretag ska hanteras.
- I avsnitt 10.4 har tabell 5 förtydligats med avseende på anslutningskostnader till kommunalt va.

Efter granskningsskedet genomfördes följande revidering

- I avsnitt 9.2 har punkt ett under Sammanfattade slutsatser reviderats. Texten ”Inga avtal ska vara äldre än 15 år” stryks och ersätts med texten ”Avtalen ska, i samråd med respektive va-förening, ses över kontinuerligt och vid behov uppdateras. Detta med ett tidsspänn om högst 15 år”

För Arbetsgruppen

Johan Stenholm
Gudrun Magnusson
Maria Nordqvist
Judit Ernvik